

Naturbarnehagene AS

«Jeg vil være sammen med deg!»

Manifeste Mot Mobbing

I rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver står det blant annet at barnehagen har en samfunnsoppgave i tidlig å forebygging av mobbing.

Barnehagen skal fremme positive handlinger som motvirker mobbing

Personalet i barnehagen skal arbeide for ett inkluderende miljø som motvirker mobbing

Sosial kompetanse er vesentlig for å motvirke utvikling av mobbing

Hva er mobbing?

Manifestet mot mobbing oppfordrer til aktiv innsats mot mobbing der barn og unge oppholder seg. Partene har en felles visjon om nulltoleranse som grunnlag for arbeidet. Men hva er mobbing? Vilkårlig erting er ikke mobbing. Konflikter og enkelttilfeller av slåssing og utestenging er heller ikke mobbing. Vi snakker altså ikke om mobbing når barn plutselig blir sinte på hverandre, tar leker fra hverandre eller springer opp i raseri over et eller annet.

Mobbing er noe langt mer alvorlig.

Mobbing er når en person eller en gruppe gjentatte ganger og over tid plager og trakasserer et offer.

Mobbing handler om makt og avmakt der det er et skjevt maktforhold mellom den som mobber og den som blir mobbet.

Mobbing blant småbarn kan forebygges ved at voksne er oppmerksomme på det enkelte barns trivsel og på samværsmonstre i barnegruppen.

Mobbing i barnehagen kan stoppes av aktivitet deltakende voksne som griper **inn** når det er nødvendig.

Pedagogen som rollemodell

Det pedagogiske personalet er nøkkelpersoner i forebyggingen av mobbing. Det er deres faglige og personlige kompetanse som er avgjørende for om det lykkes å sikre trivsel for alle i en barnegruppe. Barn fra null til seks år er helt avhengig av voksne som er rundt dem, og det er et stort menneskelig ansvar å ha barn i sin varetekt en stor del av barndommen deres. Det stilles krav til personalet som skal jobbe i barnehagen der de skal bidra til en inkluderende kultur, å ha fokus på en god omgangstone og å arbeide bevisst med egne relasjoner til barna.

Oppbyggingen av et inkluderende barnehagemiljø

Pedagogen spiller en hovedrolle når barna skal lære å trives sammen. Den voksne er rollemodell for alle barna hver dag. Barn gjør ikke det man sier de skal gjøre, de etterligner det man gjør. Derfor er det spesielt viktig at personalet ikke erter hverken barn eller hverandre, og at de respekterer hverandres grenser og dermed har trygghet, tillit og omsorg i fokus!

Erting-vær oppmerksom på

- Du skal være bevisst på at ertingen kan være lumsk. Det er ofte en kjærlig ment uvane som gjør barna utrygge.
- Du skal være oppmerksom på at sjenerende erting er et signal om at egentlig mobbing kan utvikle seg i barnegruppen.
- Du skal vite at barn ikke liker erting- og slett ikke kallenavn.

Erting skal stoppes

Erting kan utvikle seg til mobbing

Mobbing-vær oppmerksom på

- Du skal kunne gjenkjenne forskjellen på mobbing og konflikt
- Du skal forstå at barnet er hjelpeløst hvis det blir mobbet
- Du skal tørre å gripe inn straks
- Det er ditt ansvar at mobbingen stoppes

Mobbing er overgrep

Mobbing er ikke en konflikt og kan ikke forhandles

Mobbing skal stoppes øyeblikkelig

Eksempel på fysisk og psykisk mobbing:

Fysisk mobbing

- *Gjentatt utestenging av et barn*
- *Går på ett enkelt barn for å få en reaksjon(gråt) og løper videre når reaksjonen er oppnådd. Dette gjentas*
- *Slag, spark*
- *Utøver makt på mindre/svake hver dag*
- *Utelukkelse av enkelt barn- ofte samme barn(f.eks. barn som ikke blir bedt i bursdag)*
- *Bevisst overse (ikke leke med) et barn*

Psykisk mobbing

- *Kallenavn*
- *Kroppsspråk*
- *Øyekontakt*
- *Ansiktsuttrykk*
- *Utestenging pga feil klær, leker, utseende*

Myter og Virkelighet

Det hersker mange feilaktige og seiglivet myter om mobbing og måten å håndtere det på.

Myte: «Små barn mobber ikke»

Det er en svært utbredt oppfatning at små barn ikke mobber.

Virkelighet

Små barn kan godt mobbe uten at det er en bevisst handling. Små barn har ikke den modenheten som skal til for å foreta bevisst og systematiske utfrysing av enkelte venner. Det er barn som de andre aldri kontakter, og som blir avvist med et: «Du får ikke være med.»

Allerede i småbarnsavdelingen har vi sett et barn med den største selvfølgelighet bli dyttet ned av trehjulssykkelen av de andre barna fordi de andre ville gjerne ha nettopp den sykkelen. Det er greit at de andre vil ha den sykkelen, men de må lære seg å vente til det blir deres tur, og at det aldri er akseptabelt å dytte ned en annen for at man skal selv få sykkelen. Vi oppfatter situasjonen som mobbing hvis det er det samme barnet som alltid får fratatt leketøyet sitt av de andre barna. Det er de voksnes rolle å være klar over og oppmerksom på slike atferdsmønstre, og å hjelpe barna ut av de negative rollene.

- Eksempler på mobbing blant små barn
 - Tar fra tutt/kos fra barna uten å bli stoppet av de voksne
 - Tar fra leke uten å bli stoppet

- Hvordan de voksne kan forebygge
 - Være tilstede der barna er, på gulvet, i situasjonen her og nå
 - Lære å dele, vente på tur, hjelpe hverandre
 - Være gode rollemodeller
 - Dele opp barna i mindre grupper
 - Positiv oppmerksomhet
 - Lære barna å snakke positivt og snakke frem hverandre
 - Tett dialog med foreldre/foresatte

Myte: «Slik er jo barn-det er det ikke noe å gjøre med»

Denne myten hevder at mobbing er en del av barns liv, og at det derfor ikke er noen grunn til å stanse sjenerende erting eller mobbing. Myten etterfølges ofte av beskrivelser av erting og mobbing fra de voksnes egen barndom. I slike bemerkninger er det underforstått at det alltid har vært slik, og at man derfor ikke kan gjøre noe med det. Vi vet at barn så vel i dag som tidligere kan være stygge med hverandre, men det er en myte at man ikke kan gjøre noe med det.

Virkelighet

Barn kan og skal lære å være snille med hverandre. Barn skal lære personlige og sosiale ferdigheter på lik linje med alle mulige andre ferdigheter. Barn kan lære hvordan de kan merke, gjenkjenne og styre følelser, snakke sammen og omgås hverandre på en ordentlig måte. De skal oppfordres og oppmuntres til å arbeide for felles trivsel. De voksne skal hele tiden støtte og anerkjenne dette arbeidet:

- Lære å dele, og forklare hvorfor vi deler
- Vi bruker «Mitt valg»/»Steg for Steg» som pedagogiske verktøy, og snakker om vennskap og ta vare på hverandre
- Være bevisst inkludering og samarbeid
- Gode forbilder, barna ser og hører på hvordan vi er mot hverandre
- Barna skal oppleve gode relasjoner mellom barn/voksne, voksne/voksne, og barn/barn.

Myte: «Det går nok over av seg selv»

Oppfatningen om at sjenerende erting og begynnende mobbing «nok går over av seg selv», er en myte som også er svært utbredt. Det er ofte troen på denne myten som forhindrer foreldrene til et barn som blir holdt utenfor, ertet eller mobbet, i å henvende seg til personalet i barnehagen og fortelle om hvor fælt deres barn har det. Foreldrene håper det går over av seg selv. Det gjør det dessverre ikke.

Virkelighet

Forskningsresultater viser at barn som utsettes for mobbing, befinner seg i en vanskelig situasjon over lang tid- ofte over flere år. Muligheten for å komme seg ut av situasjonen er ikke stor, men mindre voksne utenfra griper inn for å endre den. Resultatene understreker viktigheten av profesjonell, målrettet innstas mot mobbing og erting. De voksne skal ha vilje og engasjement, og være innstilt på å gjøre det arbeidet som kreves for å stoppe mobbingen. De voksne skal fortsatt hjelpe barna med å bygge opp og vedlikeholde vennskap.

Myte: «Den som mobber er i virkeligheten engstelig og usikker»

Denne myten har eksistert i mange år og er en av de meste seiglivede om mobbing. Man kan møte fagfolk som feilaktig holder fast ved at bak den ufølsomme og tøffe fasaden til en som mobber, skjuler det seg en svak og usikker person. Videre mener de at kjærlig oppmerksomhet og forståelse alene er nok til at væremåten endres. Det stemmer ikke.

Virkelighet

Forskning viser at de som mobber, kjennetegnes enten ved ualminnelig liten grad av angst og usikkerhet, eller at de omtrent er som gjennomsnittet.

I det forebyggende arbeidet med små barn er det vesentlig å oppdage tidlig tegn på mobbing, slik at man hjelper barnet med en gang. Barns empati kan utvikle seg like forskjellig som språket. Vi har sett ganske små barn som akkurat har lært å stå oppreist, trøste et annet barn som gråter. Og vi har sett et større barn stirre uforstående på et annet gråtende barn som det kanskje selv har fått til å gråte.

De voksne skal hjelpe barnet til å forstå at det ikke tolereres at det får andre til å gråte. Det barnet som ser uforstående ut når en annen er lei seg, skal lære medfølelse og hvordan man trøster.

Myte: «Mobbing er en konflikt som barna selv skal lære å løse»

Vi hører stadig denne myten i barnehagen, og troen på myten betyr at de voksne unnlater å gripe inn. Det kan føre til stor skade for barnegruppen.

Virkelighet

Mobbing er et overgrep. Det er som sagt ikke en konflikt mellom like sterke barn, fordi maktbalansen ved mobbing er skjev. Det er ikke barna, men de voksne som har ansvaret for at det stopper. Derfor er det svært viktig at barnehagen tar klart og tydelig avstand fra begynnende mobbing.

Den som blir utsatt for begynnende mobbing, skal beskyttes. Den som begynner å mobbe, må forstå at sjenerende erting eller mobbing ikke aksepteres og at det må stoppe med en gang.

Forebyggende arbeid i barnehagen

- At vi hele tiden er i forkant
- At vi som voksen skal være et forbilde, ikke bruke ting eller uttrykk du ikke selv vil høre igjen.
- Dele barna i mindre grupper
- Se hvilket behov hvert enkelt barn har
- Være tilstede og tilgjengelig
- Dialog med foreldre/foresatte

I forhold til barna

- Vi bruker Mitt valg og Steg for Steg blant annet for å forebygge mobbing
- At vi voksne setter ord på egne følelser
- Rollespill
- Snakke om mobbing *før* det skjer

Andre barn i barnehagen

- Lære barna å reagere når de ser noen bli plaget- si fra
- Respekt for egen kropp og andres kropp
- Støtte den som blir plaget

Eksempler på hvordan foreldre/foresatte kan drive forebyggingsarbeid:

- Å være engasjert også i de andre barna i barnehagen
- Prate med barna sine om hvem de har lekt med
- Være bevisst på valg i hht bursdagsinvitasjon
- Være en tydelig foreldre/voksen-sette grenser

Evaluering

Personalet skal årlig evaluere sitt arbeide mot mobbing. Planen vil jevnlig oppdateres i hht retningslinjer fra Kunnskapsdepartementet. Barnehagen har selv ansvar for at en jobber i hht de mål og retningslinjer gitt i denne planen.

